

Ігор КАГАНЕЦЬ

Директор Інституту метафізичних досліджень Перехід-IV

Тиранія чи Гетьманат?

Український маятник досяг вищої точки розпорошення влади й пішов у протилежному напрямі. Про авторитарну перспективу і «мобілізаційний проект» відверто говорять політики, політологи, історики, соціологи. Все це можна лише вітати, адже в нинішній ситуації управлінського хаосу відновити керованість державою може лише авторитарний лідер. Важливо, щоб він не перетворився на тирана. Загроза реальна, адже влада в Україні повністю безконтрольна. Всі передбачені Конституцією контролюючі органи – Рахункова палата, Прокуратура, Верховний Суд, Конституційний Суд, Уповноважений Верховної Ради з прав людини – недієздатні, бо призначаються Президентом і Верховною Радою, тобто тими, кого вони повинні контролювати.

Тому до формування авторитарної моделі треба підійти раціонально, по-діловому – і водночас дуже творчо. Хоча б тому, що Україна – постгеноцидне суспільство з найвищими у світі темпами вимирання корінного населення. До того ж **національно-визвольна війна за українську державність, розпочата гетьманом Богданом Хмельницьким у 1648 році, досі не завершена**. Те, що сьогодні називають «українською державою», більше нагадує тимчасову колоніальну адміністрацію. Тому-то поезія Тараса Шевченка так актуальна. Почитайте, наприклад, «Розриту могилу» – ви буде вражені. Одне слово, нинішня унікальна ситуація вимагає унікальних, рішучих і творчих дій.

На жаль, колеса творчої думки нинішніх «державотворців» та їхніх придворних політологів остаточно забуксували. Пошук нових підходів зазвичай зводиться ними до запитання: «Ви за парламентську республіку чи президентсько-парламентську?» Яке в реаліях доби звучить аналогом: «Вас краще розстріляти чи повісити?» Вибір жорсткий: або – або, інших варіантів для них не існує. Це, до речі, типова ситуація для професіоналів, які, можливо, й компетентні у своїй сфері знань, проте впритул не бачать нових можливостей. Вивести таку людину з «професійного ступору» буває дуже важко.

1. ДІАЛОГ СОКРАТА З ДЕМОКРАТАМИ

З цією проблемою зіткнувся ще Сократ (5 ст. до н. е.), який постійно натрапляв людей, які вважали себе мудрецами, хоча такими не були. Для того, щоб звільнити їх від рабства стереотипів і активізувати їхню творчість, Сократ застосовував метод діалогу. При цьому він займав позицію не «вчителя мудрості», а такого ж самого шукача істини, як і його співрозмовники. Це була свого роду інтелектуальна гра, яка дозволяла всім її учасникам розширити свідомість. Тож давайте й ми також всі разом у неї пограємо. Почнімо з простого:

– *Чи має право управляти людина, яка не відповідає за наслідки свого управління?*

Ні, адже така людина не має стимулів до якісного виконання управлінської функції.

– *Тобто управляти має право лише та людина, яка відповідає за кінцеві результати свого управління?*

Так. Це твердження підкріплене тисячолітнім колективним досвідом. Найгірша влада – це безвідповідальна влада.

– *Чи можна розділити відповідальність за результати управління?*

Розділити можна роботу, але не відповідальність. Бо там, де відповідає більше одного, не відповідає ніхто. Це знає кожен керівник. Навіть якщо відповідальних лише двоє, то при першому ж провалі вони «показуватимуть пальцем» один на одного. Винуватого не знайдете.

– *Тобто відповідальність може бути лише персональною?*

Так. Причому чим більші можливості відповідальної особи, тим більшими мають бути як винагорода, так і покарання.

– *Чи здійснює управління нинішня Верховна Рада?*

Безумовно, адже вона приймає закони, обов'язкові до виконання всіма громадянами.

– *Чи народні депутати можуть нести ПЕРСОНАЛЬНУ відповідальність за результати свого управління, тобто за стан справ у державі?*

Ні! Вони не можуть відповідати за кінцевий результат, адже по кожному окремому закону одні з них голосують «за», а інші «проти». Кінцевий же результат залежить від усього законодавчого поля, тому на практиці неможливо надійно виявити погані закони та їхніх авторів.

– *А чи може нинішня Верховна Рада нести КОЛЕКТИВНУ відповідальність за свою роботу?*

Також не може, адже кінцевий результат залежить не лише від неї, але й від Президента та Уряду. «Розділення влад» в існуючій моделі означає розділення відповідальності, тобто її повну відсутність. Адже ВР може стверджувати, що закони чудові, але Уряд і Президент погано їх виконують. Зі свого боку, Президент і Уряд можуть говорити, що це закони погані, бо ВР займається не законотворчістю, а лобіюванням приватних інтересів. В результаті винуватих не знайдеш, влада безвідповідальна, а це найгірший варіант влади.

– *А якби в нас була парламентська республіка і ВР сама призначала Уряд, то чи могла б вона нести колективну відповідальність?*

На перший погляд, ВР могла б нести відповідальність як єдина система. У цьому випадку за погані наслідки управління повинні понести покарання ВСІ депутати – і винні, і невинні. Оскільки результати управління державою катастрофічні, то міра покарання такої ВР мала би бути найвищою. Простіше кажучи, всі депутати мали би отримати довічне ув'язнення з конфіскацією майна за вчинені економічні злочини в особливо великих розмірах. Проте це було б несправедливо щодо частини нардепів, а несправедливість руйнує державу і суспільство.

– *Чи означає це, що здійснювати відповідальне управління може лише одна відповідальна особа?*

Так. **На кожному рівні державного управління чи самоврядування має бути лише одна особа, що персонально відповідає за стан справ у своєму просторі відповідальності.** Бригадир відповідає за управління своєю бригадою, міський голова – за управління містом, Гетьман (відповідальний Президент) – за управління державою.

– *Але ж це означає поєднання в одних руках законодавчої й виконавчої влади?*

Саме так. Це обов'язкова умова відповідального управління. Адже якщо один ухвалює закони, а другий їх виконує, то при провалі важко встановити, в чому його причина – в поганих законах чи поганих виконавцях. При гетьманській моделі завжди ясно, хто заслужив лаври переможця, а хто – покарання за поразку. Тому Гетьманат завжди спрямований на перемогу.

– *Чи спроможна та ж сама особа одночасно і видавати закони, і забезпечувати їх виконання?*

Так, адже для цього в Гетьмана є виконавча структура – Уряд, а також дорадчі структури – Стратегічна Рада, державні, громадські та приватні інтелектуально-правові центри. Діючи в рамках конституційного правового поля, Гетьман забезпечує цілісність управління, узгоджує розробку рішень та їх чітке виконання. Так що гетьманська модель усуває протистояння між законодавчою та виконавчою діяльністю.

– *Але чи може Гетьман одноособово успішно керувати цілою державою?*

Очевидно, що так. Керує ж, наприклад, Білл Гейтс своєю глобальною корпорацією.

– *Хіба можна порівняти складність управління державою і корпорацією?*

За рівнем складності це порівняні величини. Наприклад, доход державного бюджету України в 2006 році становив 20,7 млрд. доларів США. Цього ж року доход компанії Майкрософт становив 44,3 млрд. доларів США, тобто був удвічі більшим.

– Чи можна методи корпоративного управління застосувати для державного управління?

Так, адже подібність між управлінськими структурами держави і корпорації очевидна. Наприклад, згідно з Конституцією 1996 року, «носієм суверенітету і єдиним джерелом влади в Україні є народ» (стаття 5), воля якого реалізується на загальних виборах та референдумах дієздатними громадянами (стаття 70). А в корпораціях джерелом влади є акціонери корпорації, воля яких реалізується на загальних зборах акціонерів. В обох випадках загальними зборами приймається Конституція держави або Статут корпорації, обираються Парламент або Наглядова рада, голова виконавчого органу – Президент або Директор, затверджується річний бюджет (докладніше у статті «Суперкорпорація Україна»).

– Виходить, що гетьманська модель типологічно подібна до корпоративної моделі?

Так, у своїй суті вони майже тотожні, оскільки ґрунтуються на універсальних принципах управління. Проте певні відмінності є, адже Третій Гетьманат – це глобальна держава-корпорація, яка поєднує переваги держави і корпорації. Активами держави є територія, природні ресурси, патріотично налаштовані громадяни, легітимна армія, мова, тисячолітня історія, етнічна культура, монетарна система. Активами корпорації є раціональна модель управління, надійний захист власності акціонерів, міжнародний захист корпоративної власності, розвинені правові процедури, стимулювання до ефективної праці.

– Але ж Гетьман має більшу відповідальність, ніж голова корпорації?

Так, адже він має більші повноваження, тому за досягнуті результати відповідає не лише своїм майном, як це практикується в корпораціях, але й свободою. У договорі з народом він може ще більше посилити свою відповідальність, додавши до майна та свободи власне життя. Це надасть йому більшої легітимності, а його влада набуде ознак сакральності. Такі речі неможливі в бізнесовій корпорації, оскільки ще ніхто з вищого керівництва чи персоналу не виявляв готовність пожертвувати своїм життям заради корпоративного бізнесу.

2. РОЗПОДІЛ ВЛАД: ПРАВДА І МІСТИФІКАЦІЯ

– Гетьманська модель заперечує реалізований в Україні принцип розділення влад на законодавчу, виконавчу і судову. Хіба це демократично?

По-перше, в Україні немає трьох гілок влади, натомість є велика і нахабна містифікація. Річ у тім, що в демократичних суспільствах джерелом влади є народ. Це, так би мовити, стовбур влади. Гілками ж є ті органи, що їх безпосередньо обирає народ. Так от, за існуючої системи народ обирає лише дві гілки влади – Президента і Парламент. Судова ж система не є гілкою влади, бо не обирається народом, а призначається Президентом і Парламентом. Відповідно, в державі немає жодного дієздатного контролюючого органу. Тому влада безконтрольна і безкарна.

По-друге, між двома існуючими в Україні гілками неправильна взаємодія. Ми вже твердо знаємо, що розділення влади неминуче призводить до її безвідповідальності. Керувати повинен хтось один. Тому ВР не може бути законодавчим органом, а лише дорадчим органом при персонально відповідальному Гетьмані. Інакше руйнується цілісність управління, а між двома центрами влади неминучі протистояння і конфлікти.

– А як же тоді принцип розділення влад на три гілки?

У гетьманській моделі це досягається тим, що Велике Віче повноважних представників українських територіальних громад приймає Конституцію й обирає:

- 1) Гетьмана – відповідального главу держави,
- 2) Головного радника – голову Вищої Стратегічної Ради (дорадчого органу при Гетьмані),
- 3) Конституційного Аудитора, що слідкує за дотриманням Конституції і договору Гетьмана з народом всіма сторонами цього договору, керує судовою системою.

– Як тоді здійснюється баланс влад? Як вони стримують одна одну?

За гетьманату єдине джерело влади – народ, а Гетьман – виразник народної волі. Вища Стратегічна Рада допомагає Гетьману виконувати договір з народом, а Конституційний Аудитор контролює дотримання Конституції та персонального договору Гетьмана з народом. Якщо одна гілка влади не задоволена роботою іншої, то вона може ініціювати переобрання цієї гілки. Для цього вона скликає всенародний референдум. Якщо ж народ не підтримує її пропозицію на референдумі, то переобирається сама гілка-ініціатор (докладніше див. «Організаційна структура УНГ»). За такого підходу всі три «гілки влади» будуть відповідально ставитися до своїх ініціатив – на відміну від нинішніх неконституційних «третіх турів» і спонтанних «дострокових виборів».

3. ГЕТЬМАНСЬКА МОДЕЛЬ

А тепер погляньмо на устрій майбутньої української держави крізь призму загальновизнаних принципів управління. У будь-якої серйозної організаційної структури – від невеликого товариства до глобальної корпорації – має бути: 1) місія, 2) мета, 3) відповідальний керівник (президент, директор), 4) колективний дорадчий орган (наглядова рада), 5) незалежний контролюючий орган (ревізійна комісія). Взаємовідносини між членами організації та виборними органами регулюються статутом (основним законом), який ухвалюється всім товариством. Всі його члени відповідальні за дотримання цих «правил гри»: виконують їх самі і заохочують до цього інших. Описані 5 пунктів є фундаментом будь-якої організованої діяльності. Вони дають системі сенс існування, цілеспрямованість і самокерованість.

МІСІЯ ДЕРЖАВИ

Українська держава потрібна для того, **щоб українці мали сприятливі умови для персональної та національної самореалізації**. Йдеться про життя згідно з власною природою, реалізацію вроджених талантів і здібностей. Лише природовідповідна діяльність робить людину компетентною і ефективною, адже найкраще ми робимо те, що любимо.

Принципово важливо **кількісно** оцінити рівень колективної самореалізації, тобто виконання державою своєї місії. Адже **по-справжньому ми керуємо лише тим, що можемо порахувати**. Як показав Григорій Сковорода, виконання природовідповідної діяльності робить людину щасливою. Тому критерієм самореалізації є суб'єктивне відчуття щастя. «Індекс щастя» можна достатньо точно порахувати як для окремої особистості, так і суспільства в цілому. Це робиться за допомогою кваліметрії – наукової дисципліни, яка дозволяє давати кількісну оцінку якісним показникам. Якщо народ стає щасливішим, значить держава рухається у вірному напрямку. Якщо ж він стає нещаснішим, значить треба змінювати керівництво. До речі, державна орієнтація на суспільне щастя частково реалізована в королівстві Бутан, де головним індикатором народного добробуту є показник «Валового національного щастя» (Gross National Happiness).

КОНСТИТУЦІЙНА МЕТА ДЕРЖАВИ

Це конкретний стан, якого вона прагне досягнути протягом визначеного терміну. **Мета української держави полягає в тому, щоб українці ставали багатшими, культурнішими й здоровішими і щоб їх було все більше**. Для кількісної оцінки перших трьох показників у міжнародній практиці використовується Індекс людського розвитку (Індекс якості життя). Він розраховується за методикою Програми розвитку ООН на основі індексів реальних доходів на душу населення, досягнутого рівня освіти і тривалості життя. Методика відкрита і надається до перевірки незалежними центрами. Що ж стосується четвертого показника – зростання кількості українців, то це чиста статистика. Всі чотири показники підсумовуються **Національним індексом людського розвитку** – саме він є головним критерієм досягнення державою конституційної мети.

ВІДПОВІДАЛЬНИЙ КЕРІВНИК

Повноважний Гетьман обирається Великим Вічем (лідерами територіальних громад) і несе персональну відповідальність за виконання місії держави і досягнення нею поставленої мети. Критерії оцінки своєї майбутньої діяльності пропонують самі ж кандидати в Гетьмани. Наприклад, один з кандидатів може запропонувати збільшення за 5 років Індексу щастя – на 20%, Національного індексу

людського розвитку – на 10%. Про те, як він цього досягатиме, розповідає його передвиборна програма. Інші кандидати можуть запропонувати інші планові показники – більші або менші. **Програма кандидата з чітко прописаними плановими показниками являє собою юридичний договір між народом і Гетьманом, який автоматично набуває чинності після його обрання.** Сьогодні ж, як відомо, передвиборчі програми є пустими агітками, про які забувають вже наступного дня після виборів.

Щорічна (проміжна) і остаточна об'єктивна оцінка діяльності Гетьмана здійснюється на основі реального виконання ним комплексу запланованих ним же самим показників, зафіксованих в договорі з народом. Наприклад, виконав свою обіцянку на 100% і більше – «відмінно», понад 75% – «добре», понад 50% – «задовільно», понад 25% – «погано», менше 25% – «дуже погано». На основі досягнутого результату визначається винагорода або покарання: «відмінно» – автоматичне переобрання на повторний термін, «добре» – право бути кандидатом на нові вибори Гетьмана, «задовільно» – компенсація збитків власним майном без права на переобрання, «погано» – компенсація збитків з тимчасовим ув'язненням, «дуже погано» – компенсація збитків з довічним ув'язненням. Майже як в Євангелії: *«за словами твоїми будеш засуджений»*. Все зрозуміло, прозоро, по-діловому: Гетьман має стимул і можливості досягати запланованих ним же самим показників, народ бачить мету держави і точно знає, хто керує державним механізмом і несе персональну відповідальність за його роботу.

ДОРАДЧИЙ ОРГАН

Для досягнення поставленої мети Гетьману потрібно мати реалістичну стратегію в формі цілісного правового поля. **Для формування і постійного уточнення державної стратегії Велике Віче обирає Головного радника. Він формує Вищу Стратегічну Раду (ВСР), яка самостійно розробляє науково обґрунтовані законопроекти або здійснює комплексну експертизу законопроектів, розроблених іншими структурами.** Закони ж видає Гетьман, оскільки він несе персональну відповідальність за роботу всього державного механізму. ВСР виконує лише дорадчу функцію, оскільки її члени не несуть персональної відповідальності за досягнуті державою результати. Гетьман може видавати закони й без участі ВСР, опираючись на розробки альтернативних державних, громадських чи приватних аналітично-правових центрів.

НЕЗАЛЕЖНИЙ КОНТРОЛЮЮЧИЙ ОРГАН

Місія, мета, повноваження і відповідальність Гетьмана, функції ВСР та інші «правила гри» фіксуються в Конституції. **Головним контролюючим органом за дотриманням Основного закону держави є Контрольно-правова палата, яка поєднує функції Рахункової палати і судової системи.** Голова палати – Конституційний Аудитор – також обирається Великим Вічем і, подібно до Гетьмана, несе персональну відповідальність своїм майном і свободою, що фіксується в юридичному договорі між ним і народом України.

4. ЯК КОНТРОЛЮВАТИ ГЕТЬМАНА

Це найголовніше питання, яке насторожує людей, адже українцю огидна сама думка про те, що хтось ним керуватиме попри його волю. Тому устрій Третього Гетьманату передбачає три головні чинники стримування.

1. Вища Стратегічна Рада. Якщо Гетьман порушує Конституцію, формує неправильну (суперечливу) стратегію або не виконує закони, то Головний радник ініціює референдум щодо відсторонення Гетьмана від влади. Якщо ініціатива Радника підтримується більшістю членів Великого Віча – оголошуються перевибори Гетьмана, не підтримується – переобирається Радник без права участі в цих перевиборах.

2. Контрольно-правова палата. Якщо Гетьман свідомо порушує Конституцію, договір з народом або чинні державні закони, то Конституційний Аудитор ініціює всенародний референдум щодо відсторонення Гетьмана від влади. Якщо ініціатива не підтримується – переобирається Аудитор.

3. Просвічений, поінформований і озброєний народ, організований у громади на чолі з авторитетними виборними лідерами, а також ясні «правила гри», зафіксовані в Конституції і конкретизовані у договорах з Гетьманом, Головним радником та Конституційним аудитором.

За дотриманням правил слідкують громадяни держави, місцеві громади і створювані ними дослідницькі, аналітичні, просвітницькі, інформаційні та інші структури громадянського суспільства. Вони здійснюють безперервний моніторинг діяльності влади зі щоквартальним оприлюдненням результатів. Гетьман присягається перед усім народом, порушення присяги ставить його поза законом і робить карним злочинцем, де б він не перебував.

– А якщо він застосує силові репресії?

Для того, щоб така хвороблива ідея навіть не виникла в його голові, громадяни повинні мати можливість захистити себе не лише інформаційно та юридично, але й фізично. Цьому сприятиме розвиток стрілецького спорту і реалізація права законослухняних громадян на носіння цивільної короткоствольної вогнепальної зброї – звісно, після психологічної перевірки, відповідного навчання і здачі екзаменів. Найдемократичніші і найспокійніші європейські країни є водночас найбільш оснащеними стрілецькою зброєю: Швейцарія, Норвегія, Фінляндія, Естонія. Збройна захищеність цивільного населення не лише піднімає самодисципліну і самоповагу громадян, але й різко зменшує рівень насильницьких злочинів. Наприклад, після легалізації пістолетів і револьверів в Молдові він знизився удвічі, а в Естонії – у п'ятеро.

– Запропонована організаційна модель потребує значного часу на свою розробку.

Аж ніяк! Це ж ази науки управління. Більше того, вона вже ретельно прописана в «Принципах корпоративного управління», затверджених Державною комісією з цінних паперів та фондового ринку 11 грудня 2003 р. У цій праці викладені універсальні принципи організації ділових структур. Тому чим ближча до них державна модель, тим ефективніша ця держава. Сучасні держави зазвичай ігнорують управлінські принципи, тому й програють глобальним транснаціональним корпораціям (ТНК). Національні держави зможуть конкурувати з ТНК лише тоді, коли застосують раціональну модель управління і перетворяться на глобальні національні корпорації.

Ви ж тільки уявіть собі: нинішня українська держава не має ні сенсу свого існування, ні мети, ні стратегії, ні відповідального керівництва, ні контролюючих органів. За таких умов бізнесова структура розвалилася б за кілька місяців. Ця держава також розвалюється, а її населення стабільно вимирає. Лише завдяки інерції багатомільйонної країни та її багатству загальна деградація людей, природи і техносфери розтягнена на тривалий час. Дайте Україні раціональну систему управління – і вона розквітне вже за три роки.

– А чи було вже щось таке подібне в історії?

Навіщо далеко ходити: описана державна модель історично притаманна українцям принаймні з князівських часів. Головні ознаки: тверда система правил у формі звичаєвого права, виборний повновладний лідер, відповідальний перед своїми виборцями власним життям, дорадчий орган зі старшини, контроль з боку старійшин – авторитетних знавців Звичаю, вільні озброєні громадяни. Зокрема, на цьому ґрунтувалися два попередні українські Гетьманати – Богдана Хмельницького і Павла Скоропадського. Третій Гетьманат буде сучасним втіленням цієї ж загальної моделі, доповненої комп'ютерними технологіями, досвідом управління глобальними корпораціями та іншими корисними речами. Що стосується іноземних держав, то тут найцікавішим виглядає досвід «французького гетьманату» Шарля де Голля та нинішнього процвітаючого «сингапурського гетьманату» Лі Куан Ю. До речі, в порівнянні з жорстко авторитарним Сингапуром гетьманський устрій передбачає суттєво вищий рівень народовладдя.

– Існуючі проекти Конституції від адміністрації Президента і політичних партій не передбачають місії, мети, відповідальності та контролю.

Це означає, що вони спрямовані на подальше утримання України в рабському стані, пограбування народу, визискування природи. Будь-яка Конституція, в якій немає відповідальної влади, – це злочинна оборудка, продовження негласного договору владної верхівки задля збереження її незаконного панування.

– Що ж робити?

Пояснювати народу ці очевидні істини і творити Новий суспільний договір. Ситуація сприятлива, адже Президент Ющенко вже розпочав дискусію щодо конституційної реформи. Найголовніше – ясно усвідомлювати, що **нинішня збочена система існує лише тому, що ми з нею погоджуємось**. Першопричини нинішніх проблем треба шукати не в зажерливості олігархів, а в головах українців.

5. ЯКЩО БУДЕ ГЕТЬМАНАТ

Уявіть собі, що на найближчих виборах українці замість безвідповідальних Президента і Верховної Ради обрали Гетьмана. Гетьман – це відповідальний Президент, який в рамках Конституції видає накази і персонально відповідає за їх виконання. Тобто **несе відповідальність за результати свого правління власним майном і майном своєї родини, а також власною свободою**. Серйозно налаштований кандидат в «Договорі з народом» додатково запропонує для себе смертну кару – це значно посилить його авторитет і управлінську ефективність. Врешті-решт, рівень відповідальності повинен відповідати рівню повноважень: керуєш матеріальними ресурсами – відповідай власним майном, керуєш свободою громадян – відповідай своєю свободою, керуєш життям людей – відповідай своїм життям. І це буде в душі українській традиції, коли невдалого Гетьмана могли «покарати на горло» відразу ж після закінчення терміну його повноважень.

А тепер уявіть, що робитиме Гетьман, вставлений у таку систему реальної відповідальності.

По-перше, **він оточить себе розумними людьми**, спроможними готувати ефективні рішення. Автоматично виникає запит на вчених, організаторів і кваліфікованих виконавців. Всілякі підлабузники та імітатори будуть безжально усунені від механізму підготовки та виконання рішень.

По-друге, **на найвищому рівні буде ліквідована корупція**. Який сенс Гетьману за хабарі приймати шкідливі для держави рішення, якщо через це його можуть втратити. Ніяких «любих друзів», «газових схем», «дерибанів» і «прихватування». Жодного розпродажу української землі. Керувати будуть лише ті, що чесно працюють на конституційну мету держави: «Щоб українці були здорові, культурні та багаті і щоб їх було багато».

По-третє, таку ж саму прозорість та відповідальність Гетьман запровадить на всіх рівнях державного управління, інакше він не зможе ефективно керувати. **Гетьманат – це система, за якої в кожній справі можна знайти відповідального автора**.

По-четверте, він скасує все, що ослаблює і вбиває його народ: примусові вакцинації, неякісні медикаменти і продукти харчування, пропаганду алкоголю, тютюну та наркотиків, брудний і брехливий інформаційний простір. Натомість просуватиме масову фізкультуру, здоровий спосіб життя, повноцінне харчування, чисту воду, профілактичну медицину, дитячу творчість, якісну безкоштовну освіту – все, що робить людину досконалішою духом і тілом.

По-п'яте, він зламає станові перегородки і відкриє простір для самореалізації талановитих людей, активує «соціальні ліфти» для підняття нагору розумніших і працьовитіших. Він просто змушений буде зробити таку соціальну революцію, інакше йому не буде на кого опертися для виконання свого Договору з народом. Вимушена міграція зникне, як кошмарний сон – українські таланти зможуть працювати в Україні на Україну і отримувати за це гідну винагороду.

Реальна персональна відповідальність за розвиток держави стане потужним аргументом у зовнішній політиці Гетьмана. Ніяких дешевих розпродажів і «взаємовигідних відкатів!» «Чому?» – від незвички здивуються іноземні дяді й тьоті на переговорах з Гетьманом. «Тому що!» – і красномовний жест долонею по гетьманському горлу. Хто зможе йому заперечити? Що йому запропонують ціннішого за життя?

Персональна відповідальність на всіх рівнях державної влади – ось ключ до розв'язання фундаментальних проблем України. Всі ж нинішні розмови про парламентські кризи, «каоліції» та опозиції – це лише імітація державницької роботи і ширма для паразитів.

«Хто персонально відповідає за справу?» – саме з цього запитання треба завжди починати обговорення будь-яких пропозицій: в політиці, бізнесі, охороні здоров'я, культурі. Не отримуйте чіткої відповіді – розвертайтеся і не витрачайте час на черговий «лохотрон».

Україну очікують вибори. Нас агітуватимуть обрати 450 «слуг народу». Тільки одне запитання:

- *А вони персонально відповідатимуть за стан справ у державі?*
- *Ну, як вам сказати... Це ж колективний орган...*
- *До побачення!*

Нас агітуватимуть обрати всенародного Президента, гаранта і все таке. Тільки одне запитання:

- *А він відповідатиме за результати свого правління своїм майном і своєю свободою? В чому його гарантії?*
- *Ну, розумієте... Моральна відповідальність...*
- *До побачення!*

Вибори Президента мають сенс лише тоді, коли він буде персонально відповідальним Гетьманом. Вибори Верховної Ради мають сенс лише тоді, коли вона буде дорадчим органом при персонально відповідальному Гетьмані. Все інше – від лукавого.

Київ, 2009